

Notat

Til : Helse- og omsorgskomiteen
Fra : Norsk Sykepleierforbund

Doknr. : 728190

INNSPILL TIL HØRING OM BUDSJETTFORSLAG 2022 PÅ HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTETS BUDSJETT- OG POLITIKK OMRÅDER

Rammene for helse- og omsorgstjenesten i 2022, i budsjettforslaget gjør ikke tjenestene i stand til å reetablere tilbud og ta igjen etterslepet etter pandemien, gi fullverdig behandling og pleie, samt omstille og utvikle i tråd med ambisjonene i perspektivmeldingen eller i tråd med anbefalinger i korona kommisjonens rapport. Sykehusene får en vekst på 1,6 mrd, som knapt dekker demografien. Kommunene får 2 mrd mer i frie inntekter, som så vidt dekker lønns og prisvekst og gir ikke kommunene handlingsrom til gjøre nødvendige grep i kjølvannet av pandemien eller for å sikre helsetilbud til det voksende behovet i befolkningen.

I budsjettforslaget er det lagt frem en plan for å sikre flere sykepleiere, vernepleiere, spesialsykepleiere, jordmødre og helsefagarbeidere, jf. Stortingets anmodningsvedtak 1344 som ble fattet ved Stortingets behandling av Prp. 195 S (2020–2021), jf. Innstilling 600 S (2020–2021). Planen har ingen virkemidler eller konkrete tiltak for å møte den voksende mangelen på kritisk helsepersonell.

NSF anmoder derfor nytt flertall om å bidra til følgende grep i behandlingen av budsjettforslaget:

- Kommuner og RHF må få vesentlig bedre rammer enn foreslått. NSF anslår behovene for økte inntekter på toppen av forslaget til å være 0,5 mrd. for sykehusene og 0,6 mrd. for kommunene, bare for å holde tritt med demografien.
- Rekrutteringsplanen, som er lagt frem i budsjettforslaget må allerede i budsjettforliket fylles med konkrete tiltak for å møte den voksende mangelen på sykepleiere, spesialsykepleiere og jordmødre. Flere utdanningsstillinger til spesialsykepleiere og jordmødre i spesialisthelsetjenesten og rekrutteringstilskudd for sykepleiere og spesialsykepleiere i kommunene bør være en realistisk start i 2022.
 - Det bør startes opp en Opptappingspalen for spesialsykepleiere med 200 utdanningsstillinger i oppdragsdokumentet for 2022. Jordmødre intensivsykepleiere og barnesykepleiere må prioriteres.
 - Det bør særskilt avsettes 50 mill kroner for å rekruttere og opprette roller for AKS i allmennsykepleie. Dette vil ikke være tilstrekkelig, men kan være en betydningsfull og kostnadseffektiv delfaktor for å avhjelpe kommunene og sikre tilgang på kritisk kompetanse.
 - Dagens lønnstilskudd for å utdanne AKS i allmennsykepleie er foreslått med 12 mill. kroner. NSF ber om at dette økes til 20 mill. kroner i tråd med tidligere bevilgningsnivå. Utdanningen er nå oppe og går og kommunene søker i økende grad. Å øke bevilgningen i tråd med tidligere lovnader er et kostnadseffektivt tiltak for å sikre helt nødvendig kompetanse i norske kommuner.
- Midlene til helsestasjon og skolehelsetjeneste fra 2013-2020 er foreslått videreført. Dette er nå 1 mrd, i tillegg til tilskudd på 380 mill. kroner, herunder nytt kompetansesenter, som skal etableres i 2022. NSF mener disse midlene må være utgangspunktet for regjeringens varslede opptappingsplan for helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Vi vet at under halvparten av midlene, som er bevilget av

stortinget har gått til formålet. Det må i samarbeid med kommunene etableres et statlig insentiv/finansieringsystem overfor kommunene som sikrer at tjenesten utvikles i tråd med behovene. Midlene Stortinget har bevilget til tjenestene de siste årene må i sin helhet gjøres tilgjengelig for dette formålet og nytt kompetansesenter må gis et tydelig mandat til å understøtte det helhetlige formålet med tjenesten.

4. Helsepersonellkommissjonen omtalt i den nye regjeringsplattformen bør allerede for 2022 forankres i stortingsvedtak. Dette er et arbeid det haster å komme i gang med. Et slikt utvalg må se på alle type virkemidler for å sikre bedre bemanningsstabilitet i tjenestene. Ulike former for normering, kompetanselønnsstige og lovfesting av heltid er tiltak stortinget allerede nå må forutsette at blir tematisert i arbeidet.

Covid-19 situasjonen førte til at landets helsetilbud i stor grad ble stengt ned. Mange pasienter fikk utsatt sin behandling; rehabilitering, opptrening, kontroller, operasjoner, ble utsatt. Og de viktige forebyggende helsetjenestene, som helsestasjon- og skolehelsetjeneste og frisklivstilbud ble også satt på vent. Mange av disse pasientene har fortsatt ikke fått et tilbud om helsetjenester. Det er derfor nødvendig med en kraftig satsing for å ta igjen etterslepet når det gjelder helsetjenester til befolkningen. Dette i tillegg til å ta vare på de som blir syke og skadet nå.

SPESIALISTHELSETJENESTEN

Det foreslås å øke driftsbevilgningene til sykehusene i 2022 med 1 647 mill. kroner. Regjeringen foreslår å bevilge 1 647 millioner kroner til å dekke ekstraordinære kostnader i sykehusene, inkludert smittevernutstyr som følger av virusutbruddet.

NSF mener det er et nasjonalt anliggende å sikre et investeringsnivå i helsetjenesten som understøtter nødvendig omstilling og endring, og bidrar til effektiv drift og ressursutnyttelse. Dagens investeringsnivå må økes betydelig og de regionale helseforetakene må settes i stand til å gjennomføre planlagte investeringer.

Det skal gjennomføres store endringer fremover for å modernisere tjenesten til å møte endret ansvars- og oppgavedeling og en økende andel eldre og kronikere. Det er behov for økt satsing på forskning, fag- og kvalitetsutvikling. Arbeidsformer og samhandling må utvikles for å understøtte helhetlige pasientforløp helt hjem. Det trengs økte investeringer i kompetanse, bygg, utstyr og IKT-løsninger for å understøtte en ny og moderne spesialisthelsetjeneste. Trange økonomiske rammer, innsparingskrav og overføring av oppgaver uten tilhørende finansiering legger ikke til rette for dette omstillingsarbeidet men forsinker det. Resultatet er redusert kapasitet og kvalitet, dårligere samfunnsøkonomisk lønnsomhet og krevende arbeidsvilkår for de ansatte. Denne utviklingen må snus.

DE KOMMUNALE HELSE- OG OMSORGSTJENESTENE

Styrkingen av investeringstilskuddet gjennom husbanken er bra. Vi har en nedgang i antall sykehjemsplasser når det er et sterkt behov for flere. Det er derfor avgjørende at man ser på virkemidler, som også sikrer en hjelp til kommunene til å drifte tjenestene. Slik det er i dag, så kvier kommunene seg til å ruste og utvikle tjenestene i tråd med behovene fordi de ikke vet om de evner å drifte tjenestene forsvarlig.

Det er behov for langt flere sykepleiere med utvidet kompetanse til å ivareta det økende antallet svært alvorlig syke barn, unge voksne og eldre i kommunene. NSF registrerer at lønnstilskuddet til kommuner for å utdanne avansert klinisk sykepleiere foreslås videreført med 12 mill. kroner i 2022. NSF mener denne kompetansen er svært nødvendig for å møte pasientenes i behov nå og i fremtiden. Tilskuddet bør økes i tråd med utdanningskapasiteten for å sikre nødvendig kompetanse til å ivareta veksten av syke og døende i kommunene jf

overordnet forslag. Vi vet at det å ansette an avansert klinisk sykepleier bidrar rekrutterende på annet helsepersonell.